

Op 18 april 2025 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van mevrouw Wissink van de fractie Volt gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Geacht college,

Volt heeft de volgende vragen over de wijze waarop de gemeente arbeidsmigranten wijst op rechten en plichten. De landelijke adviesraad Migratie stelt 'dat er bij zowel de Rijksoverheid als gemeenten te weinig aandacht is voor de rechten en plichten van arbeidsmigranten. Deze internationale werknemers komen doorgaans voor het eerst in contact met een gemeente wanneer zij zich inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP). 'Dat moment biedt de kans hen te informeren en wegwijs te maken in de lokale samenleving', benadrukt de adviesraad. Gemeenten hebben echter geen wettelijke taak om arbeidsmigranten hierin te begeleiden. Zij worden hiervoor ook niet structureel gefinancierd door het rijk. De inzet en aanpak van gemeenten om arbeidsmigranten te informeren en te ondersteunen verschilt enorm'.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van mevrouw Wissink (Volt) inzake informeren en ondersteunen arbeidsmigranten.

Vraag 1:

Is er binnen de gemeente Enschede specifieke aandacht voor (de verschillende soorten) arbeidsmigranten?

Antwoord:

Conform de Wet Basisregistratie Personen is de inschrijfprocedure voor alle migranten hetzelfde.

Voor migranten is inschrijving bij de gemeente essentieel om officieel in Nederland te wonen en toegang te krijgen tot basisvoorzieningen zoals zorg, onderwijs, werk, toeslagen en huisvesting. Ook is een inschrijving nodig om een Burgerservicenummer (BSN) te ontvangen, dat vereist is voor vrijwel alle overheidszaken. Migrantten moeten zich binnen 5 dagen na aankomst in Nederland inschrijven bij de gemeente waar zij gaan wonen. Dit gebeurt op afspraak op het Stads kantoor. Zij moeten een geldig paspoort of identiteitskaart meenemen, eventueel een verblijfsdocument en een bewijs van woonadres (zoals een huurcontract of een verklaring van de hoofdbewoner).

De gemeente vervult bij de inschrijfprocedure een poortwachtersrol: ze controleert de identiteit en verblijfsstatus van de migrant en beoordeelt of de inschrijving aan de wettelijke eisen voldoet. Bij signalen van onjuiste inschrijving zoals overbewoning of schijnwoning wordt nader onderzoek gedaan. Zo bevorderen we de kwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP) en voorkomen we mogelijk misstanden.

Expats

In de inschrijfprocedure wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen expats en andere migrantten. Wel worden expats (kennismigrantten) bij inschrijving ondersteunt door een buddy van het Expat Center East Netherlands (<https://expatcentereastnetherlands.nl/about-us/>). Het Expat Center is geen onderdeel van de gemeente en doet dit op eigen titel. Op initiatief van het Expat Center draagt de gemeente bij aan deze begeleiding middels de 'one-stop shop'. Dit betekent dat op maandagen alle betrokken instanties onder één dak aanwezig zijn voor een snelle inschrijving van expats en een volledige informatievoorziening aan expats. In 2024 hebben we 416 expats via de 'one-stop shop' ingeschreven.

Vraag 2:

Kent de gemeente Enschede beleid voor en een aanpak op het gebied van het informeren en ondersteunen van (alle groepen van) arbeidsmigranten bij het leren van kennen van hun rechten en plichten? Zo ja, waar bestaan dat beleid en die aanpak uit? Is er sprake van gebruik van tools als actieprogramma's, informatiemappen of brochures in de eigen taal, voorlichtingsvideo's, app(s)?

Antwoord:

De afdeling Burgerzaken heeft een samenwerkingsovereenkomst met het Expat Center East Netherlands en de IND. We zijn verantwoordelijk voor handhaving op de wet BRP en komen daarbij soms arbeidsmigranten tegen. Bij signalen van onjuiste inschrijving wordt er een huisbezoek afgelegd. Tijdens deze huisbezoeken en onderzoek (Multidisciplinaire integrale Acties (MIA)) informeren medewerkers van Handhaving BRP de migranten waar nodig over hun rechten en plichten rondom inschrijving. Bij arbeidsmigranten wordt hieraan extra aandacht aan te besteedt omdat in de praktijk blijkt dat arbeidsmigranten hier vaak onvoldoende van op de hoogte zijn. Voor overige vragen kan de migrant bij het één overheid loket terecht (balie 31 Stadskantoor).

In de praktijk wordt er tijdens de inschrijfprocedure geen onderscheid gemaakt tussen expats en andere migranten. Doordat een buddy van het Expat Center de afspraak voor inschrijving voor de expat regelt weten wij wie een kennismigrant is. Het Expat Center geeft via hun eigen website op verschillende onderwerpen informatie.

Vraag 3:

Is er een fysieke plek waar arbeidsmigranten terecht kunnen met vragen?

Antwoord:

Voor vragen over ambtshalve inschrijving of adresonderzoek kunnen arbeidsmigranten terecht bij medewerkers van Handhaving BRP. Dit kan fysiek tijdens de huisbezoeken die de handhavers dagelijks afleggen. Alle arbeidsmigranten kunnen ook met vragen terecht bij het één overheid loket. Daarnaast kunnen expats kunnen op maandagen terecht bij te 'one stop shop'.

Vraag 4:

Met welke andere gemeenten stemt de gemeente Enschede af hoe de informatie het best kan worden aangeboden aan arbeidsmigranten?

Antwoord:

Er is geen gemeentelijke afstemming met andere gemeenten over de wijze van het aanbieden van informatie aan de totale groep arbeidsmigranten. Wel heeft de gemeente Enschede een samenwerkingsovereenkomst voor de expats met gemeente Hengelo, Almelo, Oldenzaal, Borne en Hof van Twente. Als expats in deze gemeenten gaan wonen kunnen ze op maandagen terecht bij de 'one stop shop' van de gemeente Enschede.

Enschede, 6 mei 2025

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker